

Nr 11.

Ankom till riksdagens kansli den 7 juni 1933 kl. 11 f. m.

Utlåtande i anledning av vissa utav Kungl. Maj:t gjorda framställningar angående anslag till allmänna arbeten, avseende jordbruksdepartementets verksamhetsområde.

Kungl. Maj:t har dels i den till riksdagen den 3 januari 1933 avlåtna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov för budgetåret 1933/1934, dels ock i åtskilliga sedermera till riksdagen avlåtna propositioner under utgifter för kapitalökning, fonden för förslag till statsverket, gjort framställningar angående anslag till allmänna arbeten, att utgå av länemedel med kort amorteringstid.

Utskottet kommer att i här förevarande utlåtande till behandling upptaga dem av ovanberörda ärenden, vilka, tillhörande jordbruksdepartementets handläggning, avse husbyggnadsarbeten ävensom isbrytande undersöknings- och bevakningsfartyg för havsfiskets behov.

1:o) **Byggnadsarbeten och vissa andra engångskostnader avseende lantbrukshögskolan.** Kungl. Maj:t har (utgifter för kapitalökning, bil. 5 punkt 9, sid. 13—16) föreslagit riksdagen att till byggnadsarbeten och vissa andra engångskostnader avseende lantbrukshögskolan anvisa för budgetåret 1933/1934 ett reservationsanslag av 495,000 kronor.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 143 till 1931 års riksdag rörande den högre lantbruksundervisningens ordnande m. m. framlades, förutom allmänna riktlinjer för denna undervisnings ordnande, vissa beräkningar angående utförande av byggnadsarbeten m. m. för bland annat lantbrukshögskolan. Propositionen blev i huvudsak bifallen av riksdagen, som för budgetåret 1931/1932 å nionde huvudtiteln anvisade ett extra reservationsanslag av 600,000 kronor för byggnadsarbeten och andra engångskostnader avseende lantbrukshögskolan.

I propositionen nr 230 till 1932 års riksdag angående byggnadsarbeten och andra engångskostnader, avseende bland annat lantbrukshögskolan, återgavs ett av lantbrukshögskolekommittéer i skrivelse den 25 februari 1932 avgivet förslag i sådant avseende. Detta förslag innefattade vissa avvikelser från det av 1931 års riksdag godkända byggnadsprogrammet. Byggnadskostnaderna voro enligt samma förslag avsedda att fördelas på följande sätt:

Byggnad för	B u d g e t å r					Summa
	1931/ 1932	1932/ 1933	1933/ 1934	1934/ 1935	1935/ 1936	
Kemi, marklära, bakteriologi, husdjurslära, samlingsal, kårlokaler, värme-central, bad, 1 bostad om 2 rum och kök, försöksgård och växthus för kemi	545,000	389,000	422,000	—	—	1,356,000
Lantbruksekonomi, jordbrukslära, växtodlingslära, ärtlighetslära, försöksloge, 10 stipendiatrum, 2 bostäder om 2 rum och kök	—	—	50,000	154,500	—	204,500
Växtfysiologi	—	—	—	100,000	92,200	192,200
Kulturteknik, fysik m. m.	—	—	—	11,500	—	11,500
Lantbruksmaskiner, ritsal m. m.	—	—	—	—	10,000	10,000
Exteriörlära	—	—	—	—	39,000	39,000
Rektorsbostad, administration, bibliotek, arkiv	—	35,000	26,300	—	—	61,300
Assistentbostäder	—	—	—	15,000	—	15,000
Vaktmästarebyggnad med 5 bostäder om 2 rum och kök m. m.	—	—	—	29,000	—	29,000
Restaurang m. m.	—	—	—	—	3,600	3,600
Växthus för växtfysiologi	—	—	—	—	50,000	50,000
Yttre ledningar m. m.	30,000	12,000	20,000	—	—	62,000
Fjärrledning för gas jämte pumpstation ...	25,000	14,000	15,000	—	—	54,000
Planerings- och planteringsarbeten	—	—	—	—	11,900	11,900
Summa kronor	600,000	450,000	533,300	310,000	206,700	2,100,000

Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och en i ämnet väckt motion anvisade riksdagen för budgetåret 1932/1933 å nionde huvudtiteln ett extra reservationsanslag av 450,000 kronor för byggnadsarbeten och andra engångskostnader avseende lantbrukshögskolan.

Den 22 juni 1932 uppdrog Kungl. Maj:t åt lantbrukshögskolekommittéerade dels att i huvudsaklig överensstämmelse med kommitterades i förberörda skrivelse den 25 februari 1932 framlagda förslag i samråd med byggnadsstyrelsen utarbeta detaljritningar och övriga entreprenadhandlingar beträffande institutionsbyggnaden för kemi, marklära m. m., dels ock likaså i samråd med byggnadsstyrelsen och med beaktande av vad i jordbruksutskottets utlåtande nr 74 med 1932 års riksdag anförts rörande åstadkommande av begränsningar i kostnaderna verkställa ytterligare utredning och avgiva förslag rörande genomförande av kommitterades program i övrigt. Kungl. Maj:t har sedermera meddelat beslut om uppförande av nämnda institutionsbyggnad.

I skrivelse den 30 september 1932 hava *lantbrukshögskolekommittéerade* anförts i huvudsak följande rörande behovet av anslag för budgetåret 1933/1934.

Då institutionsbyggnaden för kemi, marklära m. m. icke såsom tidigare förutsatts kunde bliva färdig till den 1 november 1933 utan först under år 1934, kunde för budgetåret 1933/1934 i tidigare beräkning upptagna belopp av 422,000 kronor minskas med 50,000 kronor, vilket sistnämnda belopp enligt kommitterades mening borde skjutas över till budgetåret 1934/1935. Anslagsbeloppet för nästa budgetåret bleve alltså i avseende å denna byggnad 372,000 kronor.

Enligt tidigare beräkning hade för budgetåret 1933/1934 upptagits anslag å 50,000 kronor för förändringar i nuvarande elevbyggnaden, avsedd för undervisningen i lantbruksekonomi m. m. Detta belopp ansåges emellertid böra flyttas till budgetåret 1935/1936.

För ändringsarbeten i administrationsbyggnaden hade tidigare beräknats 35,000 kronor för budgetåret 1932/1933 och 26,300 kronor för budgetåret 1933/1934. Då iordningställandet av denna byggnad syntes kommitterade mycket angeläget, hade nämnda anslagsposter icke ansetts böra framflyttas. Deras belopp beräknades ej heller kunna minskas.

För anläggning av yttre ledningar m. m. samt fjärrledning för gas jämte pumpstation borde enligt planen för budgetåret 1933/1934 upptagas ytterligare erforderliga 20,000 kronor, respektive 15,000 kronor.

Beträffande byggnaden för växtfysiologi föresloge kommitterade, att anslag för densamma flyttades till budgetåren 1935/1936 och 1936/1937.

Iordningställandet av byggnaden för lantbruksmaskiner m. m. hade tidigare avsetts att ske under budgetåret 1935/1936. Byggnaden befunne sig emellertid i så dåligt skick, att densamma ej ens provisoriskt kunde utan allvarliga olägenheter användas. Kommitterade föresloge med hänsyn därtill, att ett anslag å 10,000 kronor för iordningställandet beräknades redan för budgetåret 1933/1934.

Anslag för planeringsarbeten syntes böra utgå i närmare anslutning till byggnadernas färdigblivande än enligt tidigare fördelningsplan, och det i planen för budgetåret 1935/1936 i sin helhet upptagna beloppet 11,900 kronor fördelas på budgetåren 1934/1937 med respektive 6,000, 3,000 och 2,900 kronor.

Lantbrukshögskolekommitterade hava alltså hemställt, att för budgetåret 1933/1934 måtte för byggnadsarbeten och andra engångskostnader avseende lantbrukshögskolan anvisas ett anslag av (372,000 + 26.300 + 20,000 + 15,000 + 10,000 =) 443,300 kronor.

Vad lantbrukshögskolekommitterade sålunda föreslagit har departementschefen biträtt, dock med den ändring, att för budgetåret 1933/1934 upptagits hela det belopp, som återstår för uppförande av institutionsbyggnaden för kemi, marklära m. m. Det syntes nämligen vara angeläget, att denna byggnad snarast färdigställdes. Anslaget för nästa budgetår har därför ansetts böra beräknas till (443,300 + 50,000 =) 493,300 kronor, vilket belopp avrundats till 495,000 kronor.

Enligt ovan intagna, för 1932 års riksdag framlagda plan beräknades för nästa budgetår ett belopp av 533,300 kronor till byggnadsarbeten och vissa andra engångskostnader avseende lantbrukshögskolan. Enär

Utskottet.

emellertid, på sätt framgår av vad ovan anförts, vissa jämkningar ansetts böra vidtagas med avseende å kostnadernas fördelning å de särskilda budgetåren, har medelsbehovet för budgetåret 1933/1934 syntts kunna begränsas till 495,000 kronor i runt tal.

Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1933/1934 till byggnadsarbeten och vissa andra engångskostnader avseende lantbrukshögskolan anvisa ett reservationsanslag av 495,000 kronor.

2:o) **Byggnadsarbeten vid lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitutet vid Alnarp.** Kungl. Maj:t har dels under utgifter för kapitalökning (bil. 5 punkt 10, sid. 16 och 17) föreslagit riksdagen att, i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde varda riksdagen förelagd, till byggnadsarbeten vid lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitutet vid Alnarp beräkna för budgetåret 1933/1934 ett reservationsanslag av 475,000 kronor, dels ock under nionde huvudtiteln (punkt 23, sid. 57) föreslagit riksdagen att, i avbidan på samma proposition, för inredning, utrustning och undervisningsmateriel vid sagda institut beräkna för budgetåret 1933/1934 ett extra reservationsanslag av 124,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en till riksdagen avlåten, den 10 mars 1933 dagtecknad proposition, nr 208, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för nämnda dag, föreslagit riksdagen att för budgetåret 1933/1934 under utgifter för kapitalökning, fonden för förslag till statsverket, för byggnadsarbeten vid lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitutet vid Alnarp anvisa ett reservationsanslag av 200,000 kronor, att utgå av lånemedel.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till omförmälda statsrådsprotokoll.

I propositionen nr 143 till 1931 års riksdag angående omorganisation av den högre lantbruksundervisningen framlades en approximativ beräkning av kostnaderna för i samband med omorganisationen av Alnarps lantbruks- och mejeriinstitut erforderliga om- och nybyggnadsarbeten.

Den sammanlagda kostnaden för genomförande av det i fråga om institutet framlagda byggnadsprogrammet uppskattades i propositionen till 751,000 kronor, varförutom beräknades vissa kostnader för inredning och utrustning ävensom för undervisningsmateriel för institutet till belopp av $119,400 + 20,000 = 139,400$ kronor.

Enligt propositionen skulle de sammanlagda engångskostnaderna för ifrågavarande byggnadsföretag fördelas på de fyra budgetåren 1931/1932—1934/1935 sålunda:

	B u d g e t å r				Summa
	1931/32	1932/33	1933/34	1934/35	
Byggnader och fasta anläggningar.....	50,000	328,000	265,800	107,200	751,000
Inredning och inventarier	—	—	104,000	15,400	119,400
Undervisningsmateriel	—	—	7,000	13,000	20,000
Summa kronor	50,000	328,000	376,800	135,600	890,400.

I jordbruksutskottets över propositionen avgivna och av riksdagen godkända utlåtande, nr 80, framhölls bland annat, att med hänsyn därtill, att enligt riksdagens mening lantbruksskolans högre kurs borde omfatta allenast ett år, den beräknade byggnadskostnaden borde minskas med i runt tal 115,000 kronor. Minskningen i byggnadskostnaderna hänförde sig huvudsakligen därtill, att den i byggnadsprogrammet ingående nybyggnaden och inredningen av undervisningsbyggnad för trädgårdsskolan samt inrättande och möblering av ett antal elevrum i restaurationsbyggnaden av utskottet ansågs kunna undvaras eller anstå.

I enlighet med Kungl. Maj:ts i propositionen gjorda förslag anvisade riksdagen enligt anmälan i skrivelse den 30 maj 1931, nr 296, för budgetåret 1931/1932 för vattenledningsanläggning vid Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut ett extra reservationsanslag av 50,000 kronor.

Vid föredragning för Kungl. Maj:t av frågan om anslag för innevarande budgetår till byggnadsarbeten och andra engångskostnader avseende Alnarpsinstitutet förklarade sig föredragande departementschefen finna vissa detaljutredningar erforderliga för ett närmare bedömande av medelsbehovet för utförande av de i anledning av omorganisationen av institutet beslutade omändrings- och nybyggnadsarbetena därstädes. Då det emellertid vore nödvändigt att redan under budgetåret 1932/1933 påbörja vissa byggnadsarbeten vid institutet, ansåg departementschefen medel böra finnas till förfogande att av Kungl. Maj:t disponeras, så snart förberörda utredningar föreläge. Storleken av det erforderliga anslaget syntes departementschefen kunna begränsas till 300,000 kronor. Kungl. Maj:ts förslag till riksdagen avfattades i enlighet härmed.

Sedan riksdagen enligt anmälan i skrivelse den 8 juni 1932, nr 316, bifallit Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition, beslöt Kungl. Maj:t dels den 22 juni 1932 att uppdraga åt styrelsen för Alnarps lantbruks- och mejeriinstitut att i samråd med byggnadsstyrelsen snarast upprätta och till Kungl. Maj:t inkomma med förnyat, fullständigt förslag jämte kostnadsberäkningar till de byggnadsarbeten vid Alnarp, som erforderades i anledning av den beslutade omorganisationen av institutet, dels ock den 22 juli 1932 att av omförmälda anslag å 300,000 kronor ställa ett belopp av 50,000 kronor till samma institutsstyrelsens förfogande, att användas för bestridande av utgifter för den under budgetåret 1931/1932 påbörjade vattenledningsanläggningen.

Styrelsen för lantbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp har därefter

i skrivelse den 13 februari 1933 inkommit med den infortrade utredningen, därvid fogats en av byggnadsstyrelsen uppgjord, den 2 februari 1933 dagtecknad promemoria med förslag till byggnader vid ifrågavarande institut.

Styrelsens för lantbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp förslag slutar, efter vidtagna jämkningar, på en totalsumma för ny- och ombyggnader samt reparationer av 820,200 kronor. Däri har emellertid icke inräknats kostnaden för anläggning av vattenledning och förbättrande av avloppssystemet, för vilket ändamål riksdagen beräknat och beviljat ett anslag av 165,000 kronor, en kostnadsberäkning som visat sig så rikligt tilltagen att, sedan anläggningen numera i huvudsak slutförts, en besparing å anslaget av 20,000 kronor förväntas uppstå. Inklusive vattenledning och avlopp beräknar institutsstyrelsen kostnaderna för byggnaderna vid institutet till ett sammanlagt belopp 965,200 kronor. Häri ingå jämväl de kostnader av 4,000 kronor för grävningsarbeten m. m., som institutsstyrelsen ansett kunna med egen arbetskraft utföras av Alnarps egendom och som av styrelsen i dess förslag avdragits.

Det förevarande förslaget, jämfört med motsvarande av riksdagen godkända förslag, innebär i korthet, så vitt angår mejeriavdelningen, ett uppgivande av förslaget till ombyggnad av det gamla mejeriet och dess utnyttjande för undervisningsändamål; avstående från de föreslagna nybyggnaderna av bostadshus för mejeripersonal, till samlingar och förråd för mejeriavdelningens behov och till badinrättning; den redan befintliga veterinärbyggnadens inrättande till bostadslägenheter för personalen samt nybyggnad av två mejeribygnader, den ena avsedd för drift- och undervisningsmejeri med tillhörande försöksverksamhet ävensom provningsmejeri för de till Alnarp förlagda provningarna och den andra avsedd till försöksmejeri för den avdelning av centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet, som omfattar mejeriförsök och som förutsatts skola flyttas från Experimentalfältet till Alnarp. I fråga om trädgårdsavdelningen innebär institutsstyrelsens förslag huvudsakligen en ganska omfattande ändring av den gamla trädgårdsskolan samt anordnande av central värmeanläggning för vissa växthus och andra trädgården tillhörande byggnader. Lantbruksavdelningens behov hava icke givit institutsstyrelsen anledning till ändrade förslag.

Till belysande av kostnadsfrågorna meddelas i det följande en sammanställning av byggnadskostnaderna sådana dessa beräknats dels i propositionen nr 143/1931, dels enligt det förslag, som av 1931 års riksdag preliminärt godkändes, dels ock slutligen enligt institutsstyrelsens nu föreliggande, efter samråd med byggnadsstyrelsen utarbetade förslag. Byggnadsarbetena hava härvid grupperats efter den avdelning av institutet, till vilken de närmast synas höra.

Beräknade kostnader för byggnadsarbeten m. m. vid lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitutet vid Alnarp.

	Enligt proposition 143/1931	Enligt riksdagen 1931	Enligt inst.-stns förslag 1933
<i>Mejeriavdelningen:</i>			
Kemiska laboratoriet	24,300	24,300	30,250
Veterinärbyggnaden	45,700	45,700	45,400
Gamla mejeriet	210,000	210,000	47,400
Bostadshus för mejeripersonalen	34,000	34,000	—
Byggnad för samlingar och förråd	25,500	25,500	—
Driftmejeri	—	—	397,700
Försöksmejeri	—	—	126,100
Badinrättning	18,300	18,300	—
	357,800	357,800	646,850
<i>Trädgårdsavdelningen:</i>			
Slottet	6,820	6,820	} 21,550
	1,030	1,030	
Kylanläggning i d:o	—	10,820	—
Undervisningsbyggnad för träd- gårdsskola	83,700	—	—
Bostadsrum i restaurationsbyggnaden	26,800	—	—
Dubbelvillan	15,950	15,950	15,300
Bostad för förmän	22,000	22,000	21,700
Nytt växthus	38,900	38,900	59,500
Ändring av äldre d:o	3,000	3,000	4,800
Gamla trädgårdsskolan	8,000	8,000	23,700
Gamla kontoret	5,000	5,000	6,400
Redskapshall	8,000	8,000	6,250
Centralvärme	—	—	5,500
	219,200	119,520	164,700
<i>Lantbruksavdelningen:</i>			
Demonstrationshall	9,000	9,000	8,650
<i>Vattenledningsanläggning och för- bättrat avloppssystem</i>			
	165,000	165,000	145,000
Summa kronor	751,000	651,320	965,200

Förenämnda byggnadsarbeten skulle enligt institutsstyrelsens förslag till huvudsaklig del fullbordas under den närmaste tiden och medel härför, i den mån sådana icke redan anvisats, beviljas för budgetåret 1933/1934. Institutsstyrelsen ifrågasätter emellertid uppskov med utförande av vissa arbeten, vilka icke ansetts vara särskilt brådskande, så att medelsanvisningen härför skulle kunna anstå till budgetåret 1934/1935.

Lantbruksstyrelsen har avgivit utlåtande i ärendet den 25 februari 1933. Departementschefen har anfört följande:

»Vidkommande till en början de byggnadsarbeten, som ifrågasatts för den oorganiserade mejeriundervisningen vid Alnarp, vill jag erinra, att högre lantbruksundervisningssakkunniga för tillgodoseende härav föreslog en ombyggnad av nuvarande driftmejeriet vid Alnarp för en beräknad kostnad av 210,000 kronor. Härvid avsågs, att mejeribyggnaden ifråga skulle komma att inrymma, förutom lokaliteter för mejerirörelsens bedrivande, även laboratorie- och undervisningslokaler för mejeriundervisningen. Sedan fråga uppkommit om förläggning av jämväl centralanstaltens för jordbruksförsök avdelning för mejeriförsök till Alnarp, uppgjorde utredningsmännen för försöksverksamheten m. m. förslag till uppförande av ett försöksmejeri såsom tillbyggnad till förenämnda driftmejeri. De ökade kostnaderna för denna tillbyggnad beräknades till 117,800 kronor.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 143 till 1931 års riksdag föreslogs, att nödiga laboratorie- och undervisningslokaler för mejeriundervisningen borde anordnas genom omändring av nuvarande kemiska laboratoriet. Härför beräknades erforderligt ett belopp av 24,300 kronor. Då genom ifrågavarande anordning den nuvarande mejeribyggnaden icke skulle behöva tagas i anspråk för nyssnämnda laboratorie- och undervisningslokaler, förutsattes i propositionen att, därest mejeribyggnaden ombyggdes enligt det av högre lantbruksundervisningssakkunniga uppgjorda förslaget, i byggnaden skulle kunna inrymmas lokaler för centralanstaltens mejeriförsök. Propositionen byggde alltså på den förutsättningen, att kostnaderna för inrättande av mejerilokaler skulle uppgå till högst 210,000 kronor.

Det av institutstyrelsen nu uppgjorda förslaget överskrider vida den sålunda förutsatta totalkostnaden, i det att förslaget omfattar nybyggnad av dels ett drift- och undervisningsmejeri och dels ett försöksmejeri till ett sammanlagt kostnadsbelopp av 523,800 kronor. Det ligger i öppen dag, att statsmakterna icke kunna godtaga en så väsentligt ökad kostnad utan grundligt övervägande, vilket emellertid icke läter kunna ske inom sådan tid, att ett avgörande av frågan kan träffas av innevarande års riksdag. Då ärendet först den 16 februari 1933 inkom till Kungl. Maj:t och remiss därefter måst äga rum, har det icke varit mig möjligt att inom den till buds stående korta tiden införskaffa för ärendets beredning nödiga utredningar. I vissa i det följande omförmälda avseenden torde därför uppskov med hithörande byggnadsfrågor böra ske.

Den av lantbruksstyrelsen uttalade uppfattningen, att hela spörsmålet om den högre mejeriundervisningens och mejeriförsökens framtida förläggning borde underkastas förnyad omprövning, kan jag icke dela. De för statsmakterna avgörande skälen för valet av Alnarp till förläggningsort äga nämligen alltjämt giltighet. En förnyad utredning om den högre

mejeriundervisningens och mejeriförsökens förflyttning till Ultuna skulle dessutom hänskjuta frågans avgörande till en oviss framtid, enär endast mera preliminära undersökningar skett rörande kostnaderna för en dylik förläggning av den högre mejeriundervisningen och förutsättningarna för ett driftmejeri vid Ultuna. Härtill kommer, att vissa förberedelser redan skett i fråga om förenämnda verksamhets inrättande vid Alnarp, bland annat i vad avser tillsättande av befattningar.

Såsom lantbruksstyrelsen anfört, torde med beslut om åtgärder beträffande driftmejeriet kunna anstå, utan att därigenom uppstå alltför stora nackdelar för påbörjande av den högre mejeriundervisningen. Det nuvarande mejeriet lärer utan tvivel kunna tillgodose den högre mejeriutbildningen under den tid, som erfordras för avgörandet av frågan, huruvida detta mejeri bör omändras eller ett helt nytt sådant uppföras. Jag förordar därför, att beslut icke nu fattas i denna fråga, vilken bör göras till föremål för ytterligare övervägande. I konsekvens härmed torde likaledes anstå med omändring av nuvarande veterinärbyggnaden, liksom även med eventuellt uppförande av bostadshus för mejeripersonal och byggnad för samlingar och förråd.

Däremot synes mig icke anledning föreligga att uppskjuta färdigställandet av nuvarande laboratoriet till laboratorie- och undervisningslokaler, så mycket mera som meningsskiljaktigheter icke föreligga rörande omändringen av denna byggnad. Lokalerna torde få tagas i anspråk jämväl för viss undervisning för eleverna i lantbruksskolans högre kurs samt i trädgårdsskolan, intill dess frågan om veterinärbyggnadens omändring blivit avgjord. Beträffande kostnaderna för färdigställandet av laboratoriet vill jag i förevarande fall förorda institutsstyrelsens förslag, ehuru kostnaderna ifråga något överstiga det i förenämnda proposition för ändamålet beräknade beloppet.

Vad slutligen angår frågan om anordnande av lokaler för försöksmejeriet innebär institutsstyrelsens förslag, att detta mejeri skulle förläggas till särskilt för ändamålet uppförd byggnad. Vid ärendets föregående behandling har förutsatts, att mejerilokalerna ifråga skulle inrymmas inom samma byggnad som driftmejeriet. Ehuru tvivelsutan vissa skäl tala för ett vidhållande av sistnämnda ståndpunkt, torde det å andra sidan anses vara förenat med betydande fördelar, om mejeriförsöken snart nog komme att bli förlagda till samma plats som den högre mejeriundervisningen. Då institutsstyrelsens förslag i denna del föreligger i utarbetat skick och kostnaderna icke nämnvärt överstiga de belopp, varmed tidigare räknats, anser jag mig kunna förorda förslaget till utförande.

I fråga om byggnadsarbeten för institutets trädgårdssavdelning innefattar institutsstyrelsens förslag endast i tre avseenden, nämligen ifråga om en planerad utbyggnad av det föreslagna växthuset, omändring av gamla trädgårdsskolbyggnaden samt anordning av centralvärmeledning för växthuset, mera väsentliga avvikelser från vad under ärendets

föregående behandling beräknats. Om nödvändigheten av att låta uppföra ett nytt växthus av de dimensioner institutsstyrelsen föreslagit känner jag mig icke övertygad. Även denna fråga bör underkastas förnyat övervägande. För uppförande av växthuset ifråga böra dock medel, motsvarande två tredjedelar av kostnaden eller i runt tal 40,000 kronor, redan nu äskas av riksdagen, varvid förutsättes, att på Kungl. Maj:t må ankomma att avgöra, huruvida nämnda växthus skall uppföras enligt det ursprungliga förslaget eller om förra delen av det utav institutsstyrelsen förordade förslaget därvid skall ifrågakomma. Vad angår ändringar av gamla trädgårdsskolbyggnaden samt inrättande av centralvärmeledning för växthusen torde behovet därav vara tillräckligt styrkt. Någon anledning att nu uppskjuta uppförandet av övriga för trädgårdsundervisningen nödvändiga byggnader anser jag icke föreligga.

Vad slutligen angår den för institutets lantbruksavdelning avsedda demonstrationshallen synes icke heller anledning föreligga att uppskjuta uppförandet av denna byggnad, synnerligast som densamma inom den närmaste tiden torde bliva erforderlig.

De byggnader, som nu av mig förordats till uppförande, hava kostnadsberäknats till följande belopp:

i fråga om mejeriavdelningen	kronor	156,350
» » » trädgårdsavdelningen	»	145,200
» » » lantbruksavdelningen	»	8,650

Summa kronor 310,200.

Beträffande erforderliga medel för inredning, utrustning och inventarier ansluter jag mig till lantbruksstyrelsens förslag om anvisande för ändamålet för budgetåret 1933/1934 av ett belopp av 90,000 kronor.

Till förfogande för nu avsedda ändamål finnes ett av riksdagen beviljat sammanlagt anslagsbelopp av 350,000 kronor. Härifrån bör dock avdragas kostnaden för vatten- och avloppsledningar med 145,000 kronor. Tilläggas bör å andra sidan ett belopp av förslagsvis 2,000 kronor, motsvarande det beräknade värdet av grävningsarbeten, som förutsätts utförda av Alnarps egendom. Till förfogande står sålunda ett belopp av 207,000 kronor. Härmed torde i första hand få täckas nämnda inrednings-, utrustnings- och inventarielkostnader, varefter återstår ett belopp av 117,000 kronor för uppförande av nyss föreslagna byggnader. Då dessa beräknats draga en kostnad av 310,200 kronor, skulle sålunda ytterligare erfordras ett belopp av 193,200 kronor. Härtill torde till mötande av oförutsedda utgifter m. m. och för anslaget avjämnande böra läggas 6,800 kronor. Ett belopp av 200,000 kronor torde alltså nu äskas av riksdagen, att uppföras under utgifter för kapitalökning. I statsverkspropositionen har, bland utgifter för kapitalökning, i avbidan på proposition i ämnet beräknats ett anslag av 475,000 kronor, att utgå av lånemedel.

Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att pröva, huruvida med hänsyn till rådande arbetslöshet närmare bestämmelser rörande arbetets utförande böra föreskrivas.»

Utskottet har på de av departementschefen anförda skälen anslutit sig till förslaget om utförande under nästa budgetår av vissa nybyggnads- och omändringsarbeten vid Alnarpsinstitutet i enlighet med vad av departementschefen förutsatts. De för dessa arbeten beräknade kostnaderna hava icke givit anledning till erinran från utskottets sida.

Utskottet.

Utskottet, som icke heller i övrigt haft något att erinra mot vad departementschefen anfört, får alltså hemställa,

att riksdagen må för budgetåret 1933/1934 för byggnadsarbeten vid lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitutet vid Alnarp anvisa ett reservationsanslag av 200,000 kronor.

3:o) **Anslag till byggnadsarbeten vid Offers försöksgård.** Kungl. Maj:t har (utgifter för kapitalökning, bil. 5, punkt 11) föreslagit riksdagen att, i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde varda riksdagen förelagd, för utförande av byggnadsarbeten vid den till Offers gård i Boteå socken av Västernorrlands län förlagda fasta försöksgården för jordbruket beräkna ett reservationsanslag av 112,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en till riksdagen avlåten, den 20 januari 1933 dagtecknad proposition, nr 51, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för nämnda dag, föreslagit riksdagen att för utförande av byggnadsarbeten vid den till Offers gård i Boteå socken av Västernorrlands län förlagda fasta försöksgården för jordbruket anvisa för budgetåret 1933/1934 under utgifter för kapitalökning ett reservationsanslag av 112,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till omförmälda statsrådsprotokoll.

Vid 1930 års riksdag (prop. nr 250; R. skr. nr 273) fattades beslut om upprättande vid Offers gård i Boteå socken av Västernorrlands län av en fast försöksgård för jordbruket. I propositionen omnämnes, att Björkä aktiebolag erbjudit sig att utan vederlag på staten med full äganderätt överlåta större delen av till Offers gård hörande inägor och flertalet av gårdens byggnader, under villkor i huvudsak att staten övertog samtliga levande och döda inventarier till på visst sätt bestämda värden. Föredragande departementschefen fann det önskvärt, att staten begagnade sig av erbjudandet. Förutom vissa belopp till årliga driftkostnader erfordrades, enligt utredningen i propositionen, ett anslag å 77,500 kronor till engångskostnader för försöksgården. Av detta belopp beräknades 45,000 kronor för

lösen av inventarier, 5,000 kronor för komplettering av inventarier, 2,500 kronor för foder och utsäde första våren samt 25,000 kronor för vissa byggnadsarbeten (15,000 kronor för försökslada och gödselstad samt 10,000 kronor för reparation m. m. av äldre byggnader). Riksdagen anvisade för budgetåret 1930/1931 för upprättande av försöksgården till engångskostnader ett extra reservationsanslag av 77,500 kronor. Gården är numera övertagen av staten. Till driftkostnader för försöksgården hava anslag anvisats under riksstatens nionde huvudtitel; för budgetåret 1933/1934 utgör detta anslag 21,000 kronor.

Västernorrlands läns hushållningssällskaps förvaltningsutskott har anfört, att — sedan Boteå sockens arbetslöshetskommitté hos sällskapet hemställt om åtgärder för ett fullständigare iordningställande av försöksgården i avsikt att därmed skaffa ökade arbetstillfällen för socknens arbetslösa — ett flertal av förvaltningsutskottets ledamöter besökt gården, därvid konstaterats, att byggnader och inventarier företedde mycket stora bristfälligheter, vilka måste avhjälpas för att försöksgården skulle kunna motsvara sitt ändamål. Förvaltningsutskottet har, under uttalande av sin stora tillfredsställelse med tillkomsten av försöksgården, vars verksamhet redan tillvunnit sig lantbrukarnas förtroende, framställt förslag om utförande av vissa byggnadsarbeten för gårdens behov.

Styrelsen för centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet har i avgivet yttrande framhållit, att numera vunnit erfarenhet allt tydligare visat, att försöksgårdens byggnader varken ifråga om kvalitet eller utrymmen tillfredsställde de krav, som rimligen borde uppställas, samt att byggnadsarbeten och förbättringar måste vidtagas i betydligt större omfattning, än som tidigare förutsatts, för så vitt försöksgården skulle kunna på ett tillfredsställande sätt fylla sin uppgift. Styrelsen har verkställt utredning om de åtgärder, som påkallades för tillgodoseende av försöksgårdens behov av byggnader, därvid bortsetts från de byggnadsarbeten, för vilkas utförande medel på sätt nyss nämnts redan beviljats av riksdagen.

De av styrelsen påkallade åtgärderna framgå av följande sammanställning:

Institutionsbyggnad, ny	kronor	75,000
Ladugård och häststall, reparation och omändringar	»	10,500
Vagns- och redskapslider, nytt	»	5,000
Spannmålsmagasin, reparation	»	2,500
Snickarestuga och gårdssmedja, omändringar	»	2,100
Arbetsbyggnad, ny	»	11,300
Yttre ledningar, planering, kontroll m. m.	»	5,600

Summa kronor 112,000.

Under vitsordande, att ett snart genomförande av berörda byggnadsprogram kan väntas medföra ett verksamt mildrande av den synnerligen

svåra arbetslösheten inom Boteå socken, har centralanstaltens styrelse hemställt om vidtagande av åtgärder för att bereda styrelsen ett anslag av 112,000 kronor att användas till förbättrande av byggnadsutrustningen vid Offers försöksgård i huvudsaklig överensstämmelse med det framlagda förslaget.

Byggnadsstyrelsen har i avgivet utlåtande framfört önskemål om vidtagande av vissa ändringar i det uppgjorda förslaget men framhållit att, då det uppgivits, att visst arbete huvudsakligen skulle komma att utföras med anlitande av gårdens folk, den totala byggnadskostnaden torde kunna hållas inom ramen av den gjorda beräkningen.

Departementschefen har anfört:

»Det är angeläget, att ifrågavarande försöksgård, för vars upprätthållande staten redan beviljat icke obetydliga belopp, kan på ett tillfredsställande sätt fylla sin uppgift och därigenom bliva jordbruket i den landsdel, där den är belägen, till avsett gagn. Enligt utredningen i ärendet lär detta icke vara möjligt, med mindre — utöver de byggnadsarbeten, för vilkas utförande medel redan beviljats — vissa ytterligare sådana arbeten komma till utförande närmast för tillgodoseende av behovet av institutionslokaler ävensom av bostäder å försöksgården för föreståndaren och assistenten. Dessa befattningshavare äro för närvarande boende på kortare eller längre avstånd från gården. Med hänsyn därjämte till, att utförandet av ifrågavarande byggnadsarbeten såsom framhållits både av orsrepresentanter och av centralanstaltens styrelse kan förväntas medföra ett verksamt lindrande av arbetslösheten inom Boteå socken, vill jag ansluta mig till centralanstaltens förslag om anvisande för budgetåret 1933/1934 av ett anslag av 112,000 kronor för utförande av byggnadsarbetena ifråga i huvudsaklig överensstämmelse med anstaltens förslag sådant detsamma av byggnadsstyrelsen tillstyrkts. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att pröva, huruvida med hänsyn till rådande arbetslöshet närmare bestämmelser för arbetets utförande böra föreskrivas.»

Av den i ärendet förebragta utredningen finner sig utskottet övertygat därom, att de ifrågasatta byggnadsarbetena äro erforderliga för att Offers försöksgård skall kunna på ett tillfredsställande sätt fylla sin uppgift.

Utskottet.

Mot det framlagda förslaget rörande arbetenas utförande, sådant detsamma av byggnadsstyrelsen tillstyrkts, har utskottet icke funnit något att erinra. Såsom byggnadsstyrelsen framhållit, torde dock vid förslagets utformning en minskning av kostnaderna för institutionsbyggnaden böra eftersträvas. Det för arbetena beräknade totalbeloppet, 112,000 kronor, tillstyrker utskottet.

I anslutning till vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1933/1934 för utförande av byggnadsarbeten vid den till Offers gård i

Boteå socken av Västernorrlands län förlagda fasta försöksgården för jordbruket anvisa ett reservationsanslag av 112,000 kronor.

4:o) **Anslag för anskaffande av ett isbrytande undersöknings- och bevakningsfartyg för havsfiskets behov.** Kungl. Maj:t har (utgifter för kapitalökning, bil. 5, punkt 15) föreslagit riksdagen att, i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde varda riksdagen förelagd, för anskaffande av ett isbrytande undersöknings- och bevakningsfartyg för havsfiskets behov beräkna för budgetåret 1933/1934 ett reservationsanslag av 500,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en till riksdagen avlåten, den 17 februari 1933 dagtecknad proposition, nr 129, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för nämnda dag, föreslagit riksdagen att

1) till anskaffande av ett isbrytande undersöknings- och bevakningsfartyg för havsfiskets behov anvisa för budgetåret 1933/1934 under utgifter för kapitalökning ett reservationsanslag av 650,000 kronor;

2) medgiva, att det till underhålls- och driftkostnader för fartyget Skagerak under nionde huvudtiteln anvisade extra reservationsanslaget må tagas i anspråk jämväl till bestridande av möjligen uppkommande driftkostnader för det nya fartyget.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till omförmälda statsrådsprotokoll.

För att i olika avseenden bispringa fisket särskilt vid rikets västra kust tagas för närvarande i anspråk två staten tillhöriga fartyg. Det ena, ångfartyget »Skagerak» — till vars anskaffande 1905 års riksdag beviljade ett anslag av 130,000 kronor — har sedan sistnämnda år varit i verksamhet för hydrografisk-biologiska undersökningar av de Sverige omgivande haven samt för tillsyn och bevakning vid Sveriges havsfisken, medan det andra, kanonbåten »Svensksund», under vintern är stationerat å västkusten för upprätthållande av ordning under pågående vintersillfiske och för att på olika sätt bistå fiskarena, bland annat genom lämnande av skydd mot intrång av utländska fiskare på svenskt territorium.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län har gjort framställning om vidtagande av åtgärder i syfte att för statens räkning måtte anskaffas ett isbrytande undersöknings- och bevakningsfartyg för havsfiskets behov. Denna framställning har närmast föranletts av en av styrelsen för Göteborgs och Bohus läns havsfiskeförening hos länsstyrelsen gjord hemställan om utredning angående anskaffande av ett starkare isbrytande fartyg, att för fiskets behov stationeras vid västkusten. Länsstyrelsen har, under

erinran, att denna fråga vid skilda tillfällen redan tidigare av länsstyrelsen framhållits såsom synnerligen betydelsefull och nu mera än någonsin syntes förtjänt av det största beaktande, hemställt om åtgärder för åstadkommande av utredning snarast möjligt angående anskaffande av ett starkare isbrytande fartyg för västkustfiskets behov.

I remissutlåtande den 9 april 1930 har jämväl *lantbruksstyrelsen* vitsordat det föreliggande stora behovet av ett starkare isbrytande fartyg till fiskets hjälp och därvid anfört bland annat:

En ingående, förutsättningslös utredning syntes behövas. Härvid borde man i varje fall utgå därifrån, att det nya fartyget skulle övertaga de uppgifter, som hittills ålegat kanonbåten Svensksund. Dess viktigaste uppgifter, skulle bliva 1) att bevaka sjöterritoriet mot intrång från utländska fiskare, 2) att bringa hjälp åt fiskefartyg vid ishinder, strandning eller andra olyckstillfällen, och 3) att, då övrigt arbete det medgäve, ägna sig åt sillrekognoscering. Lantbruksstyrelsen hemställde, att Kungl. Maj:t måtte vidtaga åtgärder för utredning angående anskaffande av ett isbrytande fartyg för fiskets behov.

Statsisbrytarnämnden har i infortrat utlåtande den 24 november 1932 närmast yttrat sig rörande frågan, huruvida fiskets behov av isbrytande fartyg skulle kunna effektivt tillgodoses på annat sätt än genom byggande av ett nytt fartyg, samt härutinnan anfört i huvudsak följande.

Vad anginge statens isbrytarmateriel, som representerades av statsisbrytarfartygen »Atle» och »Ymer», båda avsedda för handelssjöfartens behov, ville nämnden enligt åberopad utredning uttala den bestämda uppfattningen, att fartyget Atle icke kunde eller borde tagas i anspråk för fiskets behov av isbrytning, och att detta givetvis överhuvud i än högre grad gällde Ymer, som till storlek och maskinstyrka vore ännu kraftigare än Atle. För fiskets behov bättre avpassad isbrytarmateriel vore däremot till finnandes i vissa kommuner och enskilda affärsföretag tillhöriga svenska isbrytande fartyg. I kommuner, som låge i eller intill fiskedistriktet, borde för dessas egen skull stort intresse förefinnas för genomförandet av åtgärder, som skulle säkra en jämnare tillförsel av fiskefångster till vederbörande kommuner. Utsikter borde alltså förefinnas att genom förhyrande av dylika fartyg assistera fisket med isbrytning, bogsering m. m. Möjligheterna härför borde omsorgsfullt prövas.

Härefter anbefalldes Kungl. Maj:t den 23 december 1932 lantbruksstyrelsen att, efter hörande av länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län, avgiva förnyat utlåtande i ärendet, innefattande utformat förslag samt kostnadsberäkningar rörande anskaffning av ett isbrytande undersöknings- och bevakningsfartyg för havsfiskets behov.

I sitt till lantbruksstyrelsen avgivna yttrande den 20 januari 1933 har *länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län* anfört, att länsstyrelsen av aktiebolaget Götaverken, aktiebolaget Lindholmen—Motala och Eriksbergs mekaniska verkstads aktiebolag begärt en approximativ kostnadsberäkning för ett fartyg av den ungefärliga storlek och inredning som repre-

senterades av det danska undersökningsfartyget »Dana» — vartill en schematisk ritning ställts till varvens förfogande — dock av något större längd och med en isbrytande förmåga något överlägsen kanonbåten Svensksunds. Från varven hade sedermera inkommit skrivelser, innefattande dylika beräkningar. Med hänsyn till dessa och då ett belopp måste stå till förfogande för uppgörande av fullständiga ritningar ansåge länsstyrelsen kostnadssumman för fartyget icke kunna på nuvarande stadium beräknas till lägre belopp än 650,000 kronor.

Enligt de till länsstyrelsen från förenämnda varvsvärdar inkomna skrivelser uppgå varvens kostnadsförslag beträffande ifrågavarande fartygsbyggnad till följande belopp, nämligen aktiebolaget Lindholmen — Motalas till cirka 650,000 kronor, Eriksbergs mekaniska verkstads aktiebolags till cirka 600,000 kronor, alternativt till cirka 615,000 kronor och aktiebolaget Götaverkens till 590,000 kronor. De från de båda förstnämnda varven inkomna kostnadsförslagen äro alltså endast approximativa. Uppgifterna om fartyget, som av dessa varv lämnats, omfatta i stort sett allenast dess huvuddimensioner samt beräknad fart och bränsleförbrukning. Det av aktiebolaget Götaverken avgivna kostnadsförslaget uppvisar däremot en fixerad slutsumma.

Lantbruksstyrelsen har inledningsvis meddelat, att styrelsen den 1 december 1932 till 1932 års kommitté för utredning angående beredskapsarbeten avlätit en framställning med hemställan, att frågan om byggandet av ett kraftigare undersöknings- och bevakningsfartyg för fiskets behov måtte upptagas till prövning i samband med planläggningen av övriga beredskapsarbeten. Behovet av ett kraftigare undersökningsfartyg hade blivit alltmer trängande. Lantbruksstyrelsen ville därför framhålla önskvärdheten av att ett sådant fartyg måtte byggas snarast möjligt och hemställde därför, att frågan härom måtte upptagas till prövning i samband med övriga beredskapsarbeten.

Lantbruksstyrelsen har i sitt förevarande utlåtande härefter anfört bland annat följande.

I den mån behov föreläge av isbrytarhjälp för ostkustfisket, syntes den av statsisbrytarnämnden anvisade vägen vara den mest praktiska, nämligen att genom överenskommelse med kommuner och andra, som disponerade för ifrågavarande ändamål lämpliga fartyg, erhålla erforderlig isbrytarhjälp. Man kunde därför bortse från det behov av isbrytning för fisket i Östersjön, som kunde förefinnas. Däremot borde det ifrågasätta nya fartyget äga en isbrytande förmåga, som kunde anses motsvara rimliga anspråk för västkustfiskets vidkommande. För val av fartygstyp hade länsstyrelsen rådgjort med lantbruksstyrelsen. Såsom resultat härav hade framgått, att fartyget borde vara ungefärligen av samma storlek som det danska fiskeriundersökningsfartyget Dana, dock av något större längd men något mindre djupgående, och äga en isbrytande förmåga, något överlägsen kanonbåten Svensksunds. Dessutom borde fartyget få en aktionsradie, som möjliggjorde undersökningsfärdernas utsträckande, exempelvis till Island.

Med ledning härav och efter förhandlingar med fartyget Skageraks befälhavare hade de kostnadsberäkningar utförts, som bifogats länsstyrelsens yttrande.

Enligt vad i en av beräkningarna anförts, skulle oljeåtgången vid den mest ekonomiska farten eller 9 knop bliva 1.5 ton per dygn, motsvarande med nuvarande oljepris en beräknad kostnad av omkring 75 kronor. Kolåtgången för undersökningsfartyget Skagerak med samma fart utgjorde nu per dygn 6 ton, motsvarande vid nuvarande kolpris en kostnad av 138 kronor. Då driftkostnaderna i övrigt icke syntes bliva större för det nya fartyget än för Skagerak, förefölle driftkostnaderna i sin helhet bliva icke oväsentligt lägre för det nya fartyget än för Skagerak.

De inkomna kostnadsberäkningarna varierade på en slutsumma mellan 590,000 och 650,000 kronor. Under sådana förhållanden ville det synas, som om kostnaden för fartyget i fråga — däri även medräknade kostnaderna för uppgörande av fullständiga ritningar och byggnadsbeskrivningar — skulle kunna begränsas till en summa något lägre än 650,000 kronor.

Kommerskollegium har anfört bland annat, att kommerskollegium — med reservation för i större utsträckning ändrade materialpriser vid tiden för fartygsbygget, — ansåge att för anskaffning av ett fartyg av i huvudsak det slag, som i aktiebolaget Götaverkens kostnadsförslag och specifikation avsåges, borde beräknas ett belopp av 650,000 kronor. Kungl. Maj:t syntes bära förbehålla sig befogenhet att besluta om de avvikelser från förslaget med avseende å maskineri och övriga delar av fartyget, som kunde finnas lämpliga.

Departementschefen har inledningsvis framhållit, bland annat, att man vid bedömande av förevarande förslag om anskaffande av ett nytt bevaknings- och undersökningsfartyg för havsfiskets behov syntes bära hålla i åtanke fiskerinäringens stora betydelse för vårt näringsliv och de ofta vanskliga och svåra förhållanden, varunder särskilt havfiskarbefolkningen arbetade. Statsmakterna hade även beaktat detta och på olika sätt sökt främja fiskerinäringen. Bland de sålunda vidtagna åtgärderna torde särskild betydelse bära tillmätas dem, som innebure tillhandahållande för fiskets behov av vissa fartyg för bevakning och lämnande av skydd och bistånd i olika hänseenden åt havsfiskarena samt för möjliggörande av vetenskapligt-praktiska undersökningar och försök på hithörande områden. Då departementschefen — på närmare utvecklade skäl — funnit annan utväg icke stå till buds, har han funnit sig bära biträda det föreliggande förslaget om nybyggnad av ett isbrytande undersöknings- och bevakningsfartyg för havsfiskets behov samt vidare anfört bland annat:

»Skulle den invändningen göras mot förslaget, att man möjligen ännu någon tid kunde åtnöjas med de äldre fartygen, må häremot framhållas, att de sakkunniga myndigheterna funnit behovet av nyanskaffning trängande samt att genom ett omedelbart igångsatt nybyggande erhålles ett i hithörande arbetsfack välbehövt tillskott av arbetstillfällen.

Det nya fartyget synes mig, såsom förut antytts, böra övertaga såväl de uppgifter, som hittills ålegat kanonbåten Svensksund, som ock den verksamhet för hydrografisk-biologiska undersökningar av de Sverige omgivande haven samt den tillsyn och bevakning vid Sveriges havsfisken, som för närvarande ombesörjes av fartyget Skagerak. Fartyget torde kunna få särskild betydelse för lämnande åt västkustfiskarena av hjälp med isbrytning och bogsering genom isen samt erforderlig assistens vid fiske långt till havs. Beträffande åter tillgodoseende av behovet av isbrytarhjälp för östersjöfisket ansluter jag mig till uppfattningen, att överenskommelser om erforderlig isbrytarhjälp böra kunna slutas med kommuner och andra, som disponera för ändamålet lämpliga fartyg.

Efter det ifrågasatta nya fartygets tillkomst torde åtgärder böra vidtagas för försäljning vid lämplig tidpunkt av fartyget Skagerak. Att såsom länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län ifrågasatt aptera Skagerak till särskilt undersökningsfartyg för Östersjön kan jag av statsekonomiska skäl icke tillstyrka. Skagerak torde för övrigt på grund av sin storlek och sitt djupgående vara mindre lämpligt för sådant ändamål, då fiskeriundersökningar i Östersjön till väsentlig del böra utföras i dess skärgårdsområden. Därest riksdagen intet har att häremot invända, torde Kungl. Maj:t böra äga vidtaga åtgärder för Skageraks försäljning på för staten gynnsammaste villkor. Därvid inflytande köpeskilling torde böra tillgodoföras riksstatens inkomsttitel »Diverse inkomster».

I avseende å Svensksund, som hittills använts — förutom vissa tider för havsfiskets behov — för militär sjömätning i regel under tiden slutet av april—slutet av augusti samt tidvis för utbildning av reservbefäl, torde detta fartyg, enligt vad jag inhämtat, även framdeles hava uppgifter att fylla inom sjöförsvaret. Endast därest förstärkt bevakning till skydd mot intrång av utländska fiskare på svenskt territorium skulle erfordras, torde jämsides med det ifrågasatta nya fartyget hjälp från sjöförsvaret tillhörande fartyg framdeles böra påkallas.

Därest fartygsanskaffningen ifråga beslutas, torde fullständiga ritningar och kostnadsförslag å fartyget samt uppgift å nödiga inventarier och utrustningsartiklar, efter beslut av Kungl. Maj:t, komma att infordras, innan de för anskaffningen nödiga medlen utanordnas. Vid sådant förhållande synes den omständigheten, att en i alla detaljer ingående utredning härutinnan för närvarande icke föreligger, ej behöva utgöra hinder för avlåtande av proposition till riksdagen om beviljande av nödiga medel för fartygets anskaffande.

Enligt en preliminär beräkning skulle anskaffningskostnaderna för fartyget uppgå till 590,000 kronor. Till detta kostnadsbelopp böra emellertid, såsom kommerskollegium anfört, läggas dels av tekniska grunder eventuellt föranledda kostnadsökningar, dels ock vissa extra kostnader för anbudsritningar, byggnadsbeskrivning, granskning av anbud med tillhörande kontraktsritningar, kontrollering av fartygsbygget,

eventuell radiotelegrafinstallation m. m. Kommerskollegium har ansett en marginal för dylika kostnader av cirka 60,000 kronor böra beräknas. Samtliga kostnader för fartygsanskaffningen skulle sålunda uppgå till 650,000 kronor. Mot denna beräkning har jag intet att erinra.

I avseende å beloppet av det anslag, som för ifrågavarande fartygsbyggnad bör av riksdagen äskas, finner jag mig, med hänsyn till vad sålunda anförts, icke kunna förorda, att detsamma bestämes till lägre belopp än förenämnda 650,000 kronor. Detta belopp överstiger med 150,000 kronor det i årets statsverksproposition för ändamålet preliminärt beräknade anslagsbeloppet. Efter samråd med chefen för finansdepartementet vill jag tillstyrka framställning till riksdagen om anvisande för budgetåret 1933/1934 under utgifter för kapitalökning och fonden för förslag till statsverket av ett reservationsanslag av 650,000 kronor, att i sin helhet utgå av lånemedel, för anskaffande, i huvudsaklig överensstämmelse med av mig angivna riktlinjer, av ett isbrytande undersöknings- och bevakningsfartyg för havsfiskets behov. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att bland annat pröva, huruvida med hänsyn till rådande arbetslöshet närmare bestämmelser för nybyggnadsarbetets utförande böra föreskrivas. Kungl. Maj:t torde böra äga befogenhet att jämväl i övrigt besluta i fråga om samtliga fartygsbygget berörande detaljer.

Vad slutligen angår frågan om de årliga driftkostnaderna för fartyget, vilket liksom Skagerak torde böra stå under länsstyrelsens i Göteborgs och Bohus län överinseende, vill jag i detta sammanhang allenast erinra om, att ifrågavarande driftkostnader beräknats i sin helhet bliva icke oväsentligt lägre för det nya fartyget än för Skagerak. Frågan om driftkostnaderna för fartyget torde emellertid icke nu påkalla annat beslut från riksdagens sida än ett medgivande, att, därest fartyget skulle bliva färdigt till användning redan under nästa budgetår, det till underhålls- och driftkostnader för fartyget Skagerak under nionde huvudtiteln anvisade extra reservationsanslaget må tagas i anspråk jämväl till möjligen uppkommande driftkostnader för det nya fartyget. Någon höjning av sistnämnda anslag torde för budgetåret 1933/1934 av denna anledning icke påkallas.»

Av den i ärendet förebragta utredningen har utskottet funnit behovet av det föreslagna nya isbrytande bevaknings- och undersökningsfartyget styrkt. Genom det föreslagna fartygsbygget gives ett värdefullt stöd åt den för vårt näringsliv betydelsefulla fiskerinäringen och dess utövare, varjämte ett i hithörande arbetsfack välbehövt tillskott av arbetstillfällen erhålles.

Såsom av statsrådsprotokollet framgår, äro de föreliggande kostnadsberäkningarna endast preliminära, varjämte fullständiga ritningar och kostnadsförslag saknas. I likhet med departementschefen finner emellertid utskottet dessa omständigheter — med hänsyn till angelägenheten av

Utskottet

att det planerade fartyget snarast kan tagas i bruk — icke böra utgöra något avgörande hinder för att medel nu beviljas till fartygets utförande.

På grund av vad sålunda anförts finner sig utskottet böra tillstyrka Kungl. Maj:ts här förevarande förslag om anvisande av medel för anskaffande under budgetåret 1933/1934 av ett isbrytande undersöknings- och bevakningsfartyg för havsfiskets behov.

Mot det för ändamålet beräknade beloppet, 650,000 kronor, som skulle möjliggöra fartygets iordningsställande och eventuellt ianspråktagande under nästkommande budgetår, har utskottet icke funnit något att erinra.

I fråga om infordrande av erforderliga ritningar och kostnadsförslag m. m. ävensom beträffande samtliga fartygsbygget berörande detaljer torde det, såsom i statsrådsprotokollet framhållits, få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta.

Mot vad departementschefen anført rörande rätt för Kungl. Maj:t att — efter det ifrågasatta nya fartygets tillkomst — vidtaga åtgärder för fartyget Skageraks försäljning har utskottet intet att erinra.

Utskottet tillstyrker vidare riksdagen att medgiva, att, därest det nya fartyget skulle bliva färdigt till användning redan under nästa budgetår, det till underhålls- och driftkostnader för fartyget Skagerak under nionde huvudtiteln av riksdagen redan anvisade extra reservationsanslaget må tagas i anspråk jämväl till driftkostnader för det nya fartyget.

I anslutning till vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må

1) till anskaffande av ett isbrytande undersöknings- och bevakningsfartyg för havsfiskets behov för budgetåret 1933/1934 anvisa ett reservationsanslag av 650,000 kronor;

2) medgiva, att det till underhålls- och driftkostnader för fartyget Skagerak under nionde huvudtiteln anvisade extra reservationsanslaget må tagas i anspråk jämväl till bestridande av möjligen uppkommande driftkostnader för det nya fartyget.

Stockholm den 6 juni 1933.

På särskilda utskottets vägnar:

FELIX HAMRIN.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Sigfrid Hansson, Johansson* i Fredrikslund, *von Stockenström, Björnsson, Sederholm, Sam Larsson, Lindström, Pauli, Nilsson* i Gränebo, *Forslund, Gustafson* i Domö och *Nylander* samt

från andra kammaren: herrar *Hamrin, Jansson* i Falun, *Lindman, Lindqvist, Olsson* i Kullenbergstorp, *Fast, Nilsson* i Landeryd, *Olsson* i Gävle, *Pehrsson* i Bramstorp, *Andersson* i Tungelsta, *Lindmark* och *Andersson* i Malmö.